

BELGISCH STAATSBLAD

MONITEUR BELGE

Publicatie overeenkomstig artikelen 472 tot 478 van de programmawet van 24 december 2002, gewijzigd door de artikelen 4 tot en met 8 van de wet houdende diverse bepalingen van 20 juli 2005.

Dit *Belgisch Staatsblad* kan geconsulteerd worden op :
www.staatsblad.be

Bestuur van het Belgisch Staatsblad, Antwerpsesteenweg 53, 1000 Brussel - Adviseur-generaal : A. Van Damme

Gratis tel. nummer : 0800-98 809

182e JAARGANG

N. 178

Publication conforme aux articles 472 à 478 de la loi-programme du 24 décembre 2002, modifiés par les articles 4 à 8 de la loi portant des dispositions diverses du 20 juillet 2005.

Le *Moniteur belge* peut être consulté à l'adresse :
www.moniteur.be

Direction du Moniteur belge, chaussée d'Anvers 53, 1000 Bruxelles - Conseiller général : A. Van Damme

Numéro tél. gratuit : 0800-98 809

182e ANNEE

WOENSDAG 23 MEI 2012
EERSTE EDITIE

MERCREDI 23 MAI 2012
PREMIERE EDITION

INHOUD

Wetten, decreten, ordonnanties en verordeningen

Gemeenschaps- en Gewestregeringen

Vlaamse Gemeenschap

Vlaamse overheid

17 FEBRUARI 2012. — Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, bl. 29590.

Andere besluiten

Gemeenschaps- en Gewestregeringen

Vlaamse Gemeenschap

Vlaamse overheid

Leefmilieu, Natuur en Energie

8 MEI 2012. — Besluit van de administrateur-generaal van de OVAM houdende aanstelling van de ambtenaren en de contractuele personeelsleden belast met de inning, de invordering en de controle op de naleving van de verplichtingen inzake de heffing, vermeld in artikel 45 en 46 van het Materialendecreet, bl. 29862.

SOMMAIRE

Lois, décrets, ordonnances et règlements

Gouvernements de Communauté et de Région

Communauté flamande

Autorité flamande

17 FEVRIER 2012. — Arrêté du Gouvernement flamand fixant le règlement flamand relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets, p. 29743.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES EN VERORDENINGEN LOIS, DECRETS, ORDONNANCES ET REGLEMENTS

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN

VLAAMSE GEMEENSCHAP — COMMUNAUTE FLAMANDE

VLAAMSE OVERHEID

N. 2012 — 1476

[C – 2012/35464]

17 FEBRUARI 2012. — Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Verslag aan de leden van de Vlaamse Regering

1. Situering

Dit Verslag bevat een gedetailleerde inhoudelijke, juridische en beleidsmatige onderbouwing van alle maatregelen in het uitvoeringsbesluit. Het Verslag bestaat uit drie delen :

1. Een situatieschets met de aanleiding en achtergrond van het nieuwe besluit;
2. Een inhoudelijke bespreking per hoofdstuk;
3. Een artikelsgewijze bespreking.

Het VLAREMA werkt gedetailleerde en uitvoerende regelingen uit voor het beheer van afvalstoffen en materialen. Dit besluit zal het besluit van de Vlaamse Regering van 5 december 2003 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming- en beheer (VLAREA) vervangen. De totstandkoming van het VLAREMA houdt direct verband met de omzetting en uitvoering van Europese en decretale regelgeving.

In december 2008 trad de Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen in werking, hierna genoemd "kaderrichtlijn".

Naast deze kaderrichtlijn is er zowel op Vlaams niveau, als op Europees en internationaal niveau een trend om het afvalbeleid te plaatsen in een bredere context. Om de milieueffecten van de afvalfase te verlagen, moet er immers gekeken worden naar beslissingen die worden genomen nog voor het materiaal afval is geworden. In de wijze waarop producten worden ontworpen, geproduceerd, verdeeld, geconsumeerd of gebruikt en terug ingezameld eens ze afval zijn geworden, zijn vaak grote milieuwinsten te halen. Tegelijkertijd moet worden vermeden dat maatregelen genomen in de ene fase van de levenscyclus de milieu- en gezondheidseffecten van de andere fase verhogen. Het streefdoel is de milieudruk zo klein mogelijk houden over de hele levenscyclus van een product. Daarnaast is het de wens afvalstoffen zoveel mogelijk opnieuw in te zetten als grondstoffen met het oog op het sluiten van materiaalkringlopen. Uiteindelijk is het doel om tot materiaalkringlopen te komen die binnen het ecologische draagvlak blijven en voldoende welzijn genereren voor de huidige en toekomstige generaties. Dit vergt een ver doorgedreven geïntegreerd beleid dat benoemd wordt met de term "duurzaam materiaalbeleid" of "duurzaam beheer van materiaalkringlopen".

Met het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, kortweg Materialendecreet, wordt de rechtsgrond gecreëerd voor een correcte omzetting van de kaderrichtlijn. Dit decreet vervangt het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen (hierna "Afvalstoffendecreet"). Tegelijk creëert het de basis voor een beleid gericht op het duurzaam beheer van materiaalkringlopen.

Er zijn grosso modo vier belangrijke overwegingen die het opnemen van maatregelen in dit uitvoeringsbesluit rechtvaardigen :

1. Voor verschillende aspecten van het Materialendecreet geeft de decreetgever aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid om nadere uitvoeringsregels vast te stellen. Dit mandaat is evenwel beperkt tot de bepalingen waarin de decreetgever deze mogelijkheid stelt. Het voorliggend ontwerpbesluit reikt deze uitvoerende bepalingen aan en zal samen met het Materialendecreet in werking treden.
2. Er zijn uitvoeringsmaatregelen die in eerste instantie gericht zijn op aanpassingen die noodzakelijk zijn voor een correcte omzetting van de kaderrichtlijn, en om het geheel aan bepalingen te doen kloppen met de nieuwe terminologie en denkwijze van het Materialendecreet.
3. Om de doorwerking en de uitvoering van het VLAREA als bepalende factor van het Vlaamse afvalstoffenbeleid en zijn successen in de afgelopen jaren te verzekeren, zijn er maatregelen die ongewijzigd worden overgenomen;
4. Enkele nieuwe of aangepaste regelingen of maatregelen zijn geïnspireerd door de nood aan efficiëntieverbetteringen en door de nood aan een aansluiting op de praktijk en bestaande afspraken, zoals bijvoorbeeld in MBO's of uitvoeringsplannen.

De komende jaren kan dit uitvoeringsbesluit worden gebruikt en aangepast zodat het optimaal invulling geeft aan de doelstellingen van het materialenbeleid. Aanpassingen zijn ook nodig naar aanleiding van voortdurende evaluaties van beleid. Zo zal de OVAM een evaluatie doorvoeren van de economische instrumenten die kunnen worden ingezet in het kader van een materialenbeleid. De uitgebreide producentenverantwoordelijkheid zal nader worden bekeken. Met name zal worden nagegaan of er naast de aanvaardingsplicht andere invullingen mogelijk zijn voor de uitgebreide

producentenverantwoordelijkheid. We zullen ook nagaan of bestaande uitvoeringsplannen aan herziening toe zijn om te kunnen beantwoorden aan nieuwe ontwikkelingen, zoals de internationalisering van de afvalstoffenmarkt en de nood aan een meer geïntegreerde beleidsaanpak gericht op de hele levenscyclus van een product. Alvast de voorziene evaluatie van de het uitvoeringsplan 'Milieuverantwoord beheer van huishoudelijke afvalstoffen' zal worden aangegrepen om een eventuele bijsturing door te voeren.

Bij de totstandkoming van dit ontwerp is uitgegaan van de inbreng van betrokken maatschappelijke sectoren, bedrijfsfederaties, gemeenten en administraties bij de Vlaamse overheid.

2. Inhoud

Het nieuwe VLAREA bestaat uit 12 hoofdstukken, waarvan de inhoud kort wordt voorgesteld.

2.1 Hoofdstuk 1 : Algemene bepalingen

Veel definities zijn ongewijzigd overgenomen uit het VLAREA. Sommige definities zijn licht aangepast of weggefallen, vanwege het verlies aan relevantie naar aanleiding van de vorige aanpassingen aan het VLAREA, of gedeeltelijk gewijzigde bepalingen in dit besluit. Enkele definities zijn nieuw in functie van een inhoudelijke bepaling.

2.2 Hoofdstuk 2 : Afbakening van de afvalfase

Dit hoofdstuk bevat de cruciale omzetting van de Europeesrechtelijke bepalingen voor end-of-Waste (einde-afval) en bijproducten die geen afvalstoffen zijn. In navolging van de doelstellingen van het Materialendecreet en de afbakening van de afvalfase (artikelen 36-40) en de Kaderrichtlijn afvalstoffen (zie met name artikel 5 en 6 en overwegende nr. 22) voorziet deze uitvoeringsregeling passende procedures en een gecoördineerde en actuele beleidslijn die het mogelijk maken om de verwarring die er kan bestaan over de diverse aspecten van de definitie van afvalstoffen, weg te nemen.

Dit hoofdstuk bevat de minimale voorwaarden die vervuld moeten zijn opdat een materiaal, overeenkomstig het Materialendecreet, kan worden beschouwd als een bijproduct of wanneer een afvalstof kan worden beschouwd als een materiaal dat het einde van de afvalfase heeft bereikt. Het doel is een eenduidig afwegingskader te creëren voor het omslagpunt van afvalstoffen naar materialen die geen afvalstoffen zijn. Dit wil zeggen dat we in de praktijk dezelfde criteria zullen toepassen om een materiaal dat vrijkomt in een productieproces dat niet in de eerste plaats bedoeld is voor de productie van dat materiaal, te beschouwen als een bijproduct, als degene die gelden om een afvalstof die qua aard en samenstelling vergelijkbaar is te beschouwen als een materiaal dat het einde van de afvalfase heeft bereikt. Zo vermijden we dat materialen die milieutechnisch gezien dezelfde eigenschappen hebben, door hun verschillend juridisch statuut toch verschillend zouden worden behandeld.

Dit hoofdstuk en bij uitbreiding het hele uitvoeringsbesluit verstaat onder grondstoffen, bijproducten of materialen die het einde van de afvalfase hebben bereikt. Het past het huidige hoofdstuk 4 (secundaire grondstoffen) van het VLAREA aan de nieuwe bepalingen voor einde-afval en bijproducten aan. De term gebruikscertificaat wordt verlaten en vervangen door "grondstofverklaring". Dit is gedefinieerd in het Materialendecreet als een verklaring afgeleverd door de Vlaamse overheid waarin wordt gesteld dat een bepaald materiaal niet of niet meer als een afvalstof moet worden beschouwd, eventueel gekoppeld aan een aantal randvoorwaarden.

De bijlagen met de lijsten van materialen waarvoor criteria zijn opgesteld, voor de toepassingsgebieden gebruik als meststof of bodemverbeterend middel, gebruik als bodem, als bouwstof of in kunstmatige afdichtingslagen, blijven behouden in vergelijking met het VLAREA, mits kleine aanpassingen. Voor beoogde grondstoffen afkomstig uit metallurgische processen voor ferro- en non-ferrometalen zijn nieuwe bepalingen opgenomen. Europa laat de lidstaten de ruimte dergelijke specifieke criteria op te stellen en vraagt een notificatie van deze regelingen. Dit geeft ook de kans te reageren op notificaties van einde-afvalcriteria in andere lidstaten en waar mogelijk tot afstemming te komen.

De samenstellingscriteria inzake beoogde grondstoffen staan in dit hoofdstuk. De gebruiksvoorwaarden voor die materialen zijn vermeld in afdeling 5.3. Het omslagpunt van een afvalstof naar een grondstof ligt steeds aan de uitgang van een proces. Aan de uitgang van het proces is alleen de herkomst, de verwerkingswijze en samenstelling van het materiaal bekend. Deze factoren moeten volstaan om te beoordelen of een materiaal aan alle voorwaarden voldoet om niet (langer) als afvalstof te worden beschouwd. Het verder gebruik van de grondstof kan worden onderworpen aan gebruiksvoorwaarden. Zijn deze gebruiksvoorwaarden niet voldaan, dan wordt de grondstof terug een afvalstof. Het omslagpunt afvalstof/grondstof ligt dus niet aan het begin van een proces bij een eindgebruiker. Nog anders gesteld, als een materiaal bij bedrijf A vertrekt als een afvalstof, dan komt het materiaal bij bedrijf B of eindgebruiker B ook toe als een afvalstof en moet het daar als een afvalstof worden verwerkt. Indien het bedrijf B of de eindgebruiker B niet in staat is om afvalstoffen te verwerken, dan kan het betreffende materiaal door B alleen worden verwerkt als het bij bedrijf A vertrekt als een grondstof. Hiermee wordt het omslagpunt afvalstof/grondstof duidelijker aangegeven dan het geval was in het Afvalstoffendecreet en het VLAREA.

De aanvraagprocedure voor grondstofverklaringen wordt vastgelegd. Naast de 'secundaire grondstoffen' uit het VLAREA is een regeling opgesteld voor andere materialen waarvoor nu regelmatig einde-afvalvragen worden gesteld. Men kan altijd de OVAM laten aftoetsen of een bepaald materiaal een grondstof genoemd mag worden en geen afvalstof is. Daarmee wordt de vroegere procedure voor grondstofverklaringen geformaliseerd, inclusief beroepsprocedure.

Voor de minimale beoordelingselementen bij de aanvraag van een grondstofverklaring, is verwezen naar de opgenomen criteria, indien beschikbaar, en naar de artikelen die in het Materialendecreet zijn opgenomen. Die dragen het primair beoordelingskader voor (niet-)afvalstoffen aan. Bijproducten en materialen die het einde van de afvalfase hebben bereikt, hebben dezelfde status als volwaardige producten.

Indien een materiaal voldoet aan rechtstreeks toepasselijke Europeesrechtelijk vastgelegde voorwaarden en criteria, dan is het in principe niet nodig een grondstofverklaring af te leveren, noch Vlaamse criteria toe te passen, zelfs indien er op Vlaams niveau een grondstofverklaring geëist wordt. Zo is een verordening rond end-of-waste criteria voor aluminium en schroot in werking getreden vanaf 9 oktober 2011 (1). Een operator die aan deze eisen wil voldoen, zal te maken krijgen met kwaliteitseisen, eisen naar tracering en kwaliteitsborging. Een registratieplicht blijft wel bestaan, waarvan de modaliteiten moeten worden vastgesteld. Dit houdt in dat er een zicht blijft op de houders van grondstoffen die zich beroepen op EU-criteria. Ook wordt hen gevraagd op simpel verzoek aan te tonen op welke manier voldaan wordt aan de EU-criteria. Naast een registratieplicht, blijft het mogelijk gebruiksvoorwaarden op te leggen aan materialen, conform de bepalingen in het Materialendecreet.

De bijlagen bij dit hoofdstuk (technische stukken, normen, en lijsten met materiaalstromen) werden overgenomen uit het VLAREA en op enkele punten aangepast. Zo wordt voor enkele materialen het verplichte gebruikscertificaat (of nu : grondstofverklaring) geschrapt. Hierbij speelt mee dat een administratieve procedure niet altijd overzicht en inzicht in de sectoren, de bedrijven en gebruikers van grondstoffen impliceert en dat effectieve controles niet gegarandeerd zijn. Voor deze zaken moeten andere inspanningen in aanmerking genomen worden. Bovendien wordt de REACH-regelgeving van toepassing zijn van zodra iets niet of niet meer als afval beschouwd wordt. Conform REACH zal veel informatie voorhanden moeten zijn.

In hoofdstuk 2 en bijbehorende afdeling 5.3, is een uitgebreide wijziging voorgesteld ten aanzien van het gebruik van bagger- en ruimingsspecie. Dit beoogt een meer logische en werkbare situatie, aangezien er geen grondstofverklaring - voorheen gebruikscertificaat - meer verplicht is voor de specie die voldoet aan de criteria voor grondstoffen bestemd voor het gebruik als bodem. De aanvraag van een grondstofverklaring blijft evenwel verplicht indien niet wordt voldaan aan de initiële parameters.

De samenstellingscriteria voor grondstoffen bestemd voor gebruik in kunstmatige afdichtingslagen met waterglas op stortplaatsen van categorie 1 en 2 (onderafdeling 2.3.4) zijn inhoudelijk niet gewijzigd ten opzichte van het VLAREA.

De praktische implicaties van de uitgebreide regeling voor niet-afvalstoffen in dit ontwerp van uitvoeringsbesluit moeten in perspectief geplaatst worden: het is geenszins de bedoeling, noch de verwachting dat afvalstoffen plots hun statuut afvalstof verliezen, of dat materialen plots als afvalstoffen worden gezien. De lijsten in de bijlagen en de toepassingsgebieden zijn quasi ongewijzigd gebleven, waardoor er voor de bestaande producenten of houders van grondstoffen voor de bestaande toepassingsgebieden geen verschil zal optreden. Wel is de typering van het materiaal niet a-priori een afvalstof. Bijvoorbeeld: kalkhoudend drinkwaterslib, afkomstig uit de drinkwaterproductie, werd in het VLAREA aanzien als een 'afvalstof' dat, indien het een toepassing kreeg in de landbouw als bodemverbeterend middel, moest voldoen aan bepaalde samenstellingseisen en een gebruikscertificaat. In het VLAREA wordt dit gelabeld als een 'beoogde grondstof' waarvoor het statuut grondstof geldt zodra aan de samenstellingseisen wordt voldaan. Een grondstofverklaring is niet meer nodig. Uit de bijlagen bij dit besluit blijkt overigens een vermindering van het aantal grondstofverklaringen of doublures (bijv. in het geval een verplicht gebruikscertificaat en een eenheidsreglement van kracht waren).

Bovendien moet worden benadrukt dat er geen enkele bepaling oplegt dat een materiaal, dat niet in de bepalingen van het VLAREA of de bijlagen wordt benoemd, verplicht onderworpen is aan de toets van een grondstofverklaring. Materiaalstromen waarvoor in de context van het Afvalstoffendecreet en het VLAREA geen (informele) grondstofverklaring is gegeven, en waarover geen twijfels bestaan ten aanzien van herkomst, milieuhygiënisch gebruik, inzet bij verdere productie, vermarkting en afzet, kunnen op basis van de inschatting van de producent verder worden ingezet als grondstof. Denk aan de klassieke nevenstromen uit de voedingsindustrie als veevoeding of waardevolle 'reststromen' van en voor chemische processen. Indien er in het verleden aanleiding was tot het aanvragen van een grondstofverklaring, of onduidelijkheden bestonden in functie van de milieuvergunning, gevaarlijke eigenschappen, milieu-impact, grensoverschrijdend verkeer en economische afzetmogelijkheden, kan het aangewezen zijn de status van het materiaal via een grondstofverklaring te laten beoordelen. Maar ook hier blijft de appreciatiebevoegdheid van de producent of houder van het materiaal spelen.

De verschillende scenario's voor materialen als grondstoffen (wel of niet vallend onder hoofdstuk 2 van het VLAREA, wel of niet onderhevig aan Europese criteria, wel of geen grondstofverklaring, enz.) komen aan bod in een handleiding die de OVAM zo snel mogelijk na de inwerkingtreding van dit besluit, ter beschikking zal stellen.

2.3 Hoofdstuk 3 : Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid

Hoofdstuk 3 geeft invulling aan artikel 21 van het Materialendecreet. Door dit artikel krijgt de Vlaamse Regering het mandaat om verantwoordelijkheden met betrekking tot het beheer van afvalstoffen toe te wijzen aan verschillende actoren die betrokken zijn binnen een materiaalkringloop. Deze verantwoordelijkheden kunnen zowel slaan op financiële als op operationele aspecten. De financiële aspecten slaan op de vraag wie moet instaan voor de financiering van het afvalbeheer. De operationele aspecten slaan op de vraag wie moet instaan voor het effectieve beheer van de afvalstoffen. Het instrument "aanvaardingsplicht" uit het vroegere Afvalstoffendecreet blijft bestaan, maar wordt geïntegreerd in een breder kader rond uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Deze verbreding moet toelaten instrumenten voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid op een flexibeler, effectiever en efficiëntere manier in te vullen op maat van specifieke stromen. Deze instrumenten zullen hoofdzakelijk worden ingezet om de gescheiden inzameling en de verwerking van afvalstoffen conform de hiërarchie te bevorderen en, waar mogelijk, ook preventie en hergebruik. De OVAM legt zich toe op de verdere ontwikkeling van het instrumentarium. Het zal in de loop van de volgende jaren omgezet worden in regelgeving, op te nemen in dit besluit. Tevens is een evaluatie van de huidige regelgeving inzake de producentenverantwoordelijkheid in de maak en wordt onderzocht of zij succesvol zou kunnen toegepast worden op bijkomende productgroepen. Met het huidige wettelijke kader van de aanvaardingsplicht gaat Vlaanderen trouwens al veel verder dan de meeste andere landen: het aantal afvalstoffen waarvoor een vorm van producentenverantwoordelijkheid geldt ligt hoger dan waar ook; daarnaast bestaan er in onze regio succesvolle en laagdrempelige oplossingen zoals het verplichte gebruik (tegen een correcte vergoeding) van gemeentelijke inzamelinfrastructuur voor huishoudelijke afvalstoffen waarop een aanvaardingsplicht van toepassing is.

De herwerking van dit hoofdstuk betreft hoofdzakelijk een herstructurering en verduidelijking van het VLAREA. De inhoudelijke wijzigingen zijn beperkt. De grootste vernieuwing is de invoering van algemene regels voor collectieve plannen. Daar waar het bestaande hoofdstuk alleen over de aanvaardingsplicht gaat, wordt de aanvaardingsplicht nu als instrument gepositioneerd binnen het overkoepelende kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. De algemene principes van de aanvaardingsplicht veranderen niet. Een grondige herwerking hiervan gebeurde met de wijziging van het VLAREA die van kracht is sinds 1 mei 2009. Wel worden de afvalstofspectifieke bepalingen die in de huidige versie in de algemene bepalingen staan, verschoven naar de afvalstofspectifieke bepalingen (afdeling 4 van hoofdstuk 3). Tot slot kan worden opgemerkt dat de aanvaardingsplicht voor een bijkomende afvalstroom wordt ingevoerd, namelijk afgedankte zonnepanelen.

Het hoofdstuk wordt ingedeeld in 4 afdelingen. In afdeling 1 worden de algemene bepalingen over de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid opgenomen. Vervolgens worden de instrumenten opgesomd die kunnen worden ingezet om uitvoering te geven aan de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid: de aanvaardingsplicht en het collectief plan. Afdeling 2 bespreekt de aanvaardingsplicht, afdeling 3 het collectief plan. De collectieve plannen, voorheen ook wel beheersplannen genoemd, zijn in het VLAREA opgenomen in hoofdstuk 5 onder de bijzondere afvalstoffen. Gezien dit toepassingen zijn van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid wordt dit nu opgenomen in hoofdstuk 3. In het VLAREA zijn geen definities of algemene bepalingen voor het instrument collectief plan opgenomen. Teneinde het instrument duidelijker te omschrijven en te formaliseren wordt nu een afdeling opgenomen met algemene bepalingen over het instrument.

In afdeling 4 worden de afvalstofspectifieke bepalingen opgenomen. Voor elke afvalstof wordt hierin aangegeven op welke manier uitvoering wordt gegeven aan de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Vooreerst wordt aangegeven welk instrument wordt ingezet. Vervolgens kunnen bijkomende bepalingen worden opgesomd die alleen voor die afvalstof van toepassing zijn.

2.4 Hoofdstuk 4 : Algemene bepalingen over het beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

In het hoofdstuk 'Algemene bepalingen over het beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen', worden onder meer de basisbeginselen van het VLAREA hoofdstuk I afdelingen II, III en IV en hoofdstuk II hernomen. De lijsten van afvalstoffenhandelingen (R- en D-codes) zijn integraal overgenomen uit de kaderrichtlijn, net zoals de lijst met gevaarlijke eigenschappen van afvalstoffen.

Enkele aandachtspunten : bij de lijst afzonderlijk in te zamelen huishoudelijke afvalstoffen werden PMD en asbestcemenhoudende afvalstoffen opgenomen. Dit is in lijn met het UP MBHA. De verplichtingen voor lokale besturen wijzigen niet.

Alle afvalstofstromen die vallen onder de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, zijn opgenomen in de lijst van bijzondere afvalstoffen. Dit is strikt juridisch niet noodzakelijk, maar raadzaam uit de overweging dat voor veel stromen al bijzondere bepalingen gelden, of dat de kans groot is dat die er in de toekomst zullen komen.

Er werd een aanscherping van de bepalingen rond het selectief slopen ingevoegd om, naast het opstellen van een sloopinventaris, ook het feitelijk selectief slopen verplicht te stellen. Het principe moet zijn dat er nog meer selectief gesloopt wordt, door de sloopinventaris deel uit te laten maken van het bestek. Dit ligt in het verlengde van de laatste VLAREA-wijziging van mei 2009.

Het Materialendecreet maakt het mogelijk stort- en verbrandingsverboden in te stellen, zoals gebeurt in dit hoofdstuk.

2.5 Hoofdstuk 5 : Bepalingen over het beheer van specifieke materiaalkringlopen en afvalstoffen

In hoofdstuk 5 komt het beheer van sommige bijzondere afvalstoffen aan bod, zonder grote inhoudelijke wijzigingen aan de huidige regelingen, zoals voor KGa, medisch afval, afgedankte voertuigen, AEEA, pcb's, afval van de zee- en binnenvaart. Voor afgedankte voertuigen zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd in uitvoering van de overeengekomen milieubeleidsvereenkomst.

Voor wat betreft huishoudelijke afvalstoffen, wordt er een aanzet gegeven voor de harmonisering van afvaltarieven bij gemeenten. Dit beoogt de gemeentelijke afvaltarieven en inzamelwijzen meer op één lijn te krijgen, met respect voor de grondwettelijk gewaarborgde fiscale autonomie.

Er wordt bepaald dat een producent, makelaar of handelaar van afvalbanden ook verantwoordelijk wordt gesteld voor het behalen van de doelstellingen inzake hergebruik en nuttige toepassing.

Tenslotte zijn in afdeling 5.3 alle voormalige VLAREA-bepalingen ondergebracht die betrekking hebben op het gebruik van een materiaal nadat het einde-afval wordt.

Wanneer de gebruiksvoorwaarden, vermeld in deze afdeling, niet worden gerespecteerd of de grondstoffen niet worden gebruikt in de in de grondstofverklaring opgenomen toepassing, worden de betreffende materialen beschouwd als afvalstoffen.

Grondstoffen (einde-afval of bijproducten) blijven ook tijdens het transport en gedurende de tussentijdse opslag met het oog op het effectieve gebruik grondstoffen. De einde-afvalstatus gaat in bij de uitgang van het proces en niet bij de ingang. Dit betekent dat REACH - waar voorgeschreven - van toepassing is vanaf het moment dat het materiaal de 'poort' verlaat.

Voor de toepassing van waterzuiveringsslib als grondverbeteraar in de landbouw, is het nodig de relatie tussen de REACH-regelgeving en het materialenbeleid nader toe te lichten. Uitgangspunt is dat de materialenwetgeving geen hinderpaal mag vormen voor de effectieve (organische) recyclage van materialen, zoals waterzuiveringsslib die naar herkomst en samenstelling worden gecontroleerd. Ook bij de toepassing van de slib op het land vindt er een controle plaats van de eigenschappen en geschiktheid van het materiaal, bijv. door de FOD-ontheffing.

Het advies van de Minaraad/SERV van 23 september 2011 pleit voor een "pragmatische oplossing" als het gaat om de afstemming van het VLAREMA met REACH bij de inzet van bepaalde waterzuiveringsslib in de landbouw. Daarbij gaat het in de eerste plaats om slib afkomstig van de drinkwaterproductie, de voedingsnijverheid en de papierindustrie. Rioolwaterzuiveringsslib kunnen alleen naar de landbouw indien aan de bepalingen van de toepasselijke Europese wetgeving voldaan is. De raden poneren dat aan de kant van het productbeleid (een federale bevoegdheid) en REACH (een Europese bevoegdheid) gekeken moet worden naar de marges en mogelijkheden voor materialen als slib die een nuttige toepassing kennen in de landbouw. Waterzuiveringsslib als grondverbeteraar, dat door het materialenbeleid een volwaardig productstatuut krijgt, draagt een risico in zich een REACH-procedure te moeten doorlopen. Dit brengt onredelijke kosten met zich mee en betekent dat deze toepassing in Vlaanderen niet meer haalbaar is. In overleg met de sectoren heeft de OVAM reeds aangegeven te willen kijken naar een praktisch en economisch haalbare REACH-interpretatie in samenspraak met de federale verantwoordelijken. Deze interpretatie kent twee denkpijlers :

1. Het materialenbeleid, in casu de VLAREMA-samenstellings- en gebruiksvoorwaarden garanderen een hoog niveau van milieubescherming en traceerbaarheid. Ook de controles vanuit het productbeleid en de Mestbank zijn belangrijke controlemechanismen.
2. Een vrijstelling onder REACH voor deze stroom is volgens de Vlaamse overheid te bepleiten op basis van de volgende elementen :
 - De gebruiksvoorwaarden (EoW-voorwaarden) voor compost en waterzuiveringsslib zijn gelijk. Compost is vrijgesteld van REACH (bijlage V van REACH). Het is logisch dat, op deze basis, het waterzuiverings-slib dat aan de gebruiksvoorwaarden voldoet, vrijgesteld is van REACH. Het formeel bepleiten van een vrijstelling bij de Europese instellingen is wellicht een werk van lange adem, maar niet onmogelijk, zoals de case van digestaten heeft aangetoond. Ook hiervoor wordt een formele vrijstelling opgenomen, in lijn met de redenering voor compost. Uit een oppervlakkige vergelijking, uitgevoerd door de Europese papierfederatie enkele jaren geleden, bleek trouwens dat het waterzuiveringsslib van de papierindustrie zich qua samenstelling zou kwalificeren voor het "ecolabel compost".
 - Bijlage V lid 1 stelt dat stoffen die ontstaan bij een chemische reactie als gevolg van blootstelling aan lucht, vocht en micro-organismen vrijgesteld zijn van titel II van REACH. Dit kan redelijkerwijze van toepassing worden geacht op substanties die ontstaan in een waterzuivering.
 - Het waterzuiveringsslib van de papierindustrie bestaat uit een aantal hoofdcomponenten : vocht, vezels, mineralen. Deze zijn vrijgesteld via bijlage IV van REACH. Het saldo < 20 % kan beschouwd worden als "onzuiverheden". Dit is de redenering die toegepast werd op ingezameld oud papier bestemd voor recyclage vrij te stellen van notificatie (Guidance on waste and recovered substances).

De OVAM zal samen met de FOD leefmilieu het Belgisch standpunt bespreken m.b.t. waterzuiveringsslib die als grondstof gebruikt worden in de landbouw en REACH. Daarbij wordt uitgegaan van een situatie waarbij REACH geen onnodige hinderpaal is voor (in dit geval organische) recyclage, wat ook trouwens in recital 11 van de REACH-verordening zelf wordt aangegeven.

Er zijn voorwaarden opgenomen voor het gebruik van rubbergranulaat van gerecycleerde afvalbanden als instrooiingsmateriaal in kunstgrasvelden. Dit is een voorbeeld van het opstellen van gebruiksvoorwaarden zonder expliciete koppeling aan een einde-afvalfase, zoals bij gebruiksvoorwaarden voor einde-afvalstoffen met toepassing meststof, bouwstof, bodem en afdichtingslaag.

Op termijn kan dit hoofdstuk nog verder worden aangevuld.